

CRKVA U SVIJETU

ČASOPIS ZA VJERSKU KULTURU

GODINA I

BROJ 5

SPLIT 1966.

PREMA TVOJIM PROSTORIMA ...

Teolozi, osobito novi, naglašuju, da Isus Krist treba da bude naš uzor. Duhovni pisci nas potiču da nastojimo raditi ono što bi Krist radio kada bi bio na našem mjestu. Ova postavka, naoko jasna, nije sasvim jasna. I što izgleda plauzibilno može ispasti pogibeljno.

Pogibao je u tome, da sam stvorim sebi nepisani lik Isusov, kao što su ga pisana stvorili Papini, Mauriac, Renan. Pogibao je, da se tada dam na nasljedovanje lika Kristova što sam ga izradio bojama svog temperamenta i uokvirio mentalitetom svog vremena. Tada nasljedujem Krista, koji je u većem ili manjem stupnju daleko od istinskoga Krista. Lako tada moje nasljedovanje Krista postane stoiciziranje, što ga u stanovitoj mjeri srećem u knjizi »Nasljeduj Krista«. Ono će lako postati literariziranje, koje će se omediti na pokušaj imitacije Kristova izraza i literarne slike. Lako će se zatvoriti u historiziranje, koje se kreće, ako ne isključivo, a ono pretežno, u epizodama Kristove povijesti, a gotovo zaboravlja da Krist sada živi i da je i u ovome vremenu prisutan.

Možemo li zapravo nasljedovati Krista? Dakako! Ali, kako? Tako, da si lik, sliku Krista, kome treba da se upriličim, ne stvaram ja, nego Duh Sveti. Duh Sveti, pod kojega je nadahnućem naslikan Krist u Bibliji, Duh koji je duša Kristova Otajstvenoga Tijela, Duh koji u nama, u meni, udu Tijela, djeluje i oblikuje Kristovu sliku. Duh, kojega nam je Krist dao, jest jedini neprevarljivi tumač Krista. Kristov Duh kazuje što da radim. Njega treba oslušivati. Treba raditi što mi sugerira Onaj, za koga Krist sam reče »Suggeret vobis«. Tada se upriličujem Kristu neprevarljivo, jer Kristov lik u meni oblikuje Kristov Duh, duša Otajstvenog Tijela. Tada radim — koliko se to ljudski može reći — što bi Krist radio, jer Krist je uvijek radio i radi po Ocu i u Duhu.

Izgleda da me Ti, Isuse, lekcijama života učiš onoj istini: »Bez mene ne možete ništa učiniti.« Ali, Isuse, ni Ti, izgleda, bez nas ne možeš ništa za nas učiniti. Ti nam naime nećeš nametati ništa, što bi gazilo,

našu slobodu. Od nas tražiš ono najmanje: da hoćemo primiti što nam daješ.

Dođe mi misao i molitva: Moj Bože, volim čovjeka i ne želim ostaviti njega i otići u bogove. Ti znaš moju staru, skritu bojazan, da pobožanstvenjenjem (po integralnoj svetosti) ne prestanem biti čovjekom, bojazan, koju ne uvažavam, ali... I onda mi dođe misao kao svjetlo: *Tu, Bog je zato i živio ljudski život, da pokaže kako se može i mora pobožanstvenjen živjeti puni ljudski život. Kad Bog, postavši čovjekom, nije ugušio ništa ljudsko niti napustio išta Božje, onda ne smije ni čovjek postajući bogolikim gušiti u sebi ništa božansko niti napustiti išta ljudsko. — Tvoji mi sveci budu katkad kao nadljudi prikazani, a neki pretendenti na svetost, što ih sretoh, izgledaju kao neljudi. Gospodine, ne želim biti natčovjek, pogotovo ne nečovjek; želim ostati čovjek, koji se pobožanstvenjuje.*

Više puta mi je dolazila misao: Zašto si Ti, Isuse, osnivaču Crkve, jednom — pred skoro 2000 godina — zatvorio usta, a možeš ih otvoriti? Zašto šutiš, a moguće Ti je govoriti? Zašto ne stupiš bar povremeno među nas, kad Ti to nije teško?... A onda sam, jedne srijede, na vježbi iz egzegeze čuo usputnu riječ: *Filius est revelator Patris, Spiritus est interpretes Filii (Christi); stvar donekle poznata, ali koje nismo dovoljno svjesni. Isus je zatvorio svoja usta, ali Duh Sveti govori, govori po Pismima, u Crkvi, u nama i nama. Nije nas Isus napustio. On je otišao, da Duh dođe.*

Ako je vrijeme do Isusa bilo nadasve Očevo, a Isusovo vrijeme posebice vrijeme Riječi, onda je vrijeme Crkve napose vrijeme Duha. Kao što oni, koji su imali Isusa u svojoj sredini, a voljeli bi da su mogli živjeti za Mojsija, nisu spoznali veličinu dane im milosti, tako oni, koji danas priželjkuju da su živjeli u vrijeme Isusovo, ne spoznaju sreće koja im je dana time što žive u ovom vremenu Duha Svetoga. Vrijeme u kome mi živimo nije ništa manje od onoga, u kojem je Isus živio. Naša sreća, da smo u vremenu, kad je Duh Sveti na poseban način prisutan među nama i u nama, nije manja od sreće, koju su imali oni, koji su Isusa vidjeli. Uostalom, »*beati qui non viderunt sed crediderunt.*«

Kada, Isuse, nakon ljubavi pretočene u čvrstoću zadane Ti riječi, ustreptim uzvitan ognjem tijela i pomrčinom duha, kad osjećam da se uvijam kao drvo na vihoru, u meni se stvara jedno nelogično i strano raspoloženje: ne misliti na Tvoje oko, ne držati se čvrsto Tvoje ruke, ne privijati se uza Te.

Kada pogriješim, sklon sam, po praočevu primjeru, kriti se pred Tvojim licem; ne gledajući Tebe, sklon sam zavaravati sebe, da Ti ne gledaš mene. — Isuse, u takvim časovima, drži me čvršće, ne puštaj da mjesto k Tebi potrčim k sebi.

Zar ne, Isuse, ne napreduje se time, što se ne bi posrtalo, već time, što se, posrnuvši, ustaje? Rekao si, tko hoće za tobom neka ide za tobom s križem. A Tvoj put križa bio je put padanja i ustajanja.

Kad čovjek posrne, ako se digne, više je pošao naprijed nego kad zakorači. Ako u prirodi posrtaj ponese čovjeka više naprijed nego korak, koliko više to biva na paradoksalnom putu k Tebi! Samo neka ne gledam natrag, nego naprijed. Isuse, bliže k Tebi, makar i posrćući.

Ovih sam dana nešto spoznao: ljubav je srce života, povijesti, svijeta. Vječni život je ljubav, vječna smrt je nemanje ljubavi.

Vjera treba da se konačno pretoči u ljubav i u njoj se ovjekovječi. Po ljubavi se prilazi najbliže k vjeri. Ako bih imao čovjeka ugasle vjere, ne bih mu prvenstveno preporučio ni diskusije ni knjige pa ni molitvu, nego ljubav prema čovjeku. Tko ljubi čovjeka, taj već ljubi Boga, makar ne bio toga svjestan. (Najodličniji u ljudskoj obitelji jest Bog koji je postao čovjekom). Najkraći put k Bogu jest ljubav prema čovjeku.

Po ljubavi prema čovjeku bit će na koncu vremena procijenjena vrijednost svakoga života. Ljubav prema čovjeku mora biti mjerodavna u mojim slobodnim životnim potezima. Teško je, često, razabrati što bi bilo najbolje učiniti, nije lako rasuditi prilike. No dok iskreno idem za dobrom čovjeka, ne treba da se bojim da sam na zlu putu.

Umne su oči tako omeđene. Što više studiram, što više razmišljam, to više misterija srećem. Umom ne mogu doći na kraj, ljubavlju mogu. Gdje misao zastaje, tamo ljubav još hitro ide. Zar ne treba onda misliti? Dapače: što čovjek više ljubi, to više misli, i što više misli, to više ljubi.

Ako hoću izlaziti među ljude, moram ulaziti u sebe.

Ne valja dobrotu postovječivati s duhovitošću, društvenost s humorom ni plemenitost sa sladunjavošću.

Varam se, kad pomislim, da govorljivošću treba da dokazujem ljudima ljubav i razumijevanje. Riječ, koja je odlično izražajno sredstvo uma, blijedo je izražajno sredstvo srca. Ljubav se ne kazuje, već pokazuje.

Zlo je što u saobraćaju među ljudima treba uvijek pred očima imati ono što nas razlikuje. U razgovoru s čovjekom moraš više paziti na to, je li on godinu dana stariji, ima li titulu za dlaku višu, je li pretpostavljeni ili podložnik, a manje se pazi na to — da je on kao i ja čovjek. Hoće li kada doći vrijeme, kada će se u međuljudskom životu više imati pred očima ono, što nam je zajedničko, a manje ono, što nas razlikuje? A trebalo bi da to vrijeme dođe: jer ono, što nas razlikuje (vrijeme, položaj), neznatno je u poredbi s onim, što nam je zajedničko (čovjek).

Naivno je procjenjivati čovjeka po položaju. Nema tako niska položaja koji ne bi držali uistinu veliki ljudi, i nema tako visoka položaja koji ne bi zauzimali duhovni patuljci. Kad smrt skine čovjeka s polo-

žaja; on vrijedi pred ljudima i pred poviješću toliko, koliko je u sebi (bez obzira na položaj) bio vrijedan.

Zlo je, veliko je zlo i nepravda, što se veličina poistovećuje s velikim položajem. Najveće je pak zlo, upravo nehumano puniti knjige i ekrane visokim položajima kao idealima veličine, jer je visok položaj tek nekolicini dostupan, a veličina nije nipošto privilegij nekolicine. Ako se pokazuju oni, koji su na položaju, valjalo bi pokazati, da su veliki, neovisno od svog položaja, i da položaj što ga drže duguju svojoj prethodnoj veličini. Isto tako bi lojalno trebalo pokazati, ako je to slučaj, da su maleni, unatoč svom položaju, i da položaj duguju upravo svojoj niskosti (niskim putovima njega se dokopali).

Mnogo radi tko dobro radi. — Za Isusa ne piše »multa fecit«, već »omnia bene fecit«. Doista, samo onaj mnogo radi, tko dobro radi.

IVAN GOLUB